

Ont-Wikkeling

Wanneer wij over ontwikkeling spreken, denken wij vaak aan vooruitgang. We volgen een opleiding, doen nieuwe kennis op, leren nieuwe vaardigheden en hopen een betere versie van onszelf te worden. Ontwikkeling lijkt daarmee vooral een proces van toevoegen. Er moet iets bijkomen wat er eerst nog niet was.

Dat is een belangrijke manier waarop wij ons ontwikkelen. Tegelijkertijd denk ik dat ontwikkeling meer omvat dan het verwerven van kennis en vaardigheden.

Leven kenmerkt zich namelijk door voortdurende verandering. Niets blijft zoals het is. De seizoenen wisselen elkaar af. Kinderen groeien op. Relaties verdiepen zich of lopen stuk. Gezondheid verandert. Ons lichaam veroudert. De tijd laat overal haar sporen achter. Ook wijzelf blijven niet dezelfde mens. Iedere ervaring, iedere ontmoeting en iedere levensfase verandert iets in ons.

Ontwikkeling is daarom geen keuze die wij af en toe maken. Ontwikkeling is een vanzelfsprekend gevolg van het feit dat wij leven.

Juist daarom spreekt het woord **ont-wikkelen** mij meer aan dan **ontwikkelen**.

Niet omdat ontwikkeling een terugkeer zou zijn naar wie wij ooit waren. Dat is onmogelijk. De mens van vandaag is niet de mens van gisteren en zal ook morgen weer veranderd zijn. Het leven vraagt niet van ons dat wij teruggaan. Het vraagt dat wij aanwezig zijn in het leven zoals het zich nu aandient.

In mijn werk ontmoet ik regelmatig mensen die het contact met zichzelf gedeeltelijk zijn kwijtgeraakt. Niet omdat zij niet meer voelen of niet meer geraakt worden. Dat is onmogelijk. Ieder mens blijft voortdurend geraakt worden door het leven. Wat vaak verloren is gegaan, is het contact met die voortdurende beweging van binnen. Er zijn manieren ontstaan om pijn te vermijden, teleurstellingen op afstand te houden of gevoelens niet langer toe te laten. Dat waren ooit begrijpelijke reacties, maar ze kunnen later de vrijheid beperken om werkelijk aanwezig te zijn.

Ont-wikkelen betekent voor mij daarom niet dat wij laag voor laag afpellen totdat wij uiteindelijk bij een onveranderlijke kern uitkomen. Dat beeld past niet bij een levend mens. Een mens is geen standbeeld dat onder een doek verborgen staat te wachten om onthuld te worden. Een mens is een levend organisme dat zich zijn hele leven blijft ontwikkelen, juist omdat het voortdurend in relatie staat tot de wereld om zich heen.

Die relatie beperkt zich niet tot andere mensen. Ook de omstandigheden waarin wij leven veranderen voortdurend. En daarnaast verandert de tijd ons onophoudelijk. Wij worden ouder. Ons lichaam verandert. Onze mogelijkheden veranderen. Onze ervaringen verdiepen zich. De mens ontwikkelt zich daarom steeds in relatie tot drie werkelijkheden: de ander, het leven en de tijd.

Dat maakt ontwikkeling nooit voltooid.

Er bestaat geen moment waarop wij kunnen zeggen: nu ben ik af. Er bestaat evenmin een moment waarop wij eindelijk onze definitieve identiteit hebben gevonden. Juist het leven zelf laat zien dat verandering de enige constante is. Ontwikkeling is daarom geen eindbestemming, maar een manier van leven.

Voelen speelt daarin een bijzondere rol. Voelen gebeurt altijd in het heden. Wij kunnen herinneringen hebben aan vroegere gevoelens en wij kunnen verwachtingen hebben over de toekomst, maar voelen zelf vindt altijd plaats in dit moment. Zelfs wanneer een oude ervaring opnieuw wordt aangeraakt, gebeurt dat nu. Ons gevoel helpt ons daarom steeds opnieuw ons af te stemmen op de werkelijkheid zoals die zich vandaag aandient, niet zoals zij gisteren was of morgen misschien zal zijn.

Ont-wikkelen vraagt daarom geen zoektocht naar een vroegere versie van onszelf. Het vraagt de bereidheid om steeds opnieuw los te laten wat niet langer past, zodat wij in contact kunnen blijven met wie wij op dit moment zijn. Niet als een vaststaande identiteit, maar als een mens die zich blijft ontwikkelen in een leven dat voortdurend verandert. De diepste betekenis van ontwikkeling is daarom niet dat wij ooit klaar zijn, maar dat wij steeds opnieuw leren leven in een werkelijkheid die nooit ophoudt te bewegen.

Roel Klaassen, Juli 2026